

Otomar Dvořák: ČERNÝ VŮL A POČÁTKY

15.12.2009, 06:19

Je to zajímavý pocit, když jsem po desítkách let opět vstoupil do paláce Lažanských v Praze na Smetanově nábřeží, do prvního patra, kde sídlí Filmová akademie múzických umění. Dost se to tu změnilo, přibýly počítače, kopírky a více angličtiny, ale některá místa zůstala stejná jako v dobách mých studií, povědomá mi byla i ta atmosféra chodeb s vývěskami a vzkazy na nástěnkách. I projekční sálek ve mě vzbuzoval trochu nostalgie. V mrazivém podvečeru se zaplnil studenty, kteří přišli shlédnout dvouhodinový dokument POČÁTEK A LEV od svého kolegy Ondřeje Vavrečky.

Film mě uchvátil. I tím, jak z nouze udělali ctnost, jak studenti z úsporných důvodů natáčeli na prošlý filmový materiál z výprodeje (spotřebovali ho totiž hodně). Zrnitost, barevné šmouhy, vybledlost a neostrost obrazu jako by dodávaly další dimenzi té bezprostřední, neučesané výpovědi. Podstatou díla byla koláž postřehů a výpovědí různých lidí, skrze něž se zvědavý autor snaží dobrat odpovědi na otázku: Kde pro nás leží Počátek? Z čeho rostou kořeny duchovna našeho národa? Ta odpověď je místy moudrá, místy směšná, absurdní či trapná. Je to groteska postřehů, která nenadále vyústí do silně poetického podobenství, jež je vzápětí neuctivě shozeno konfrontací s další scénou. Ano, je to sám život, co se valí z plátna. To množství postřehů je organizováno podél osy, tvořené dvěma prvky: magickými osmičkami letopočtů v českých dějinách a písmeny hebrejské abecedy, která není jen abecedou, ale její znaky nesou významová podobenství a současně jsou jednotlivými průsečíky v grafické konstrukci stromu seřítot, stromu života. Tato hebrejská písmena člení film na jednotlivé nadepsané kapitoly.

Autor se vydal na Říp se shromážděním mystiků, s jeskyňáři do jeskyně v Býčí skále, s astronomem Grygarem na dávné bojiště Turského pole, se mnou k formanské hospodě Černý vůl... Filosof, kněz, vesnická stařenka, kopáč, hutník, rybáři, mladý intelektuál, písničkáři, esoterička. Autor s přáteli nasedne na autobus a vyjede do vesnice Počátky, aby zjistil, jestli tady je opravdový počátek. Za počátkem je pramen, studánka Panny Marie, ale také Balkovo peklo. A boty už jsou samá díra. Náš průvodce je s gustem odhodí do rybníka, v němž je počátek pramenů... Nebo je ten počátek na mystické hoře Řípu? Na Vyšehradě, jímž nás provede postižený muž na vozíčku? Vznese se k nebi v balonu a sestoupíme do hlubin, kde je jenom tma a voda. Plot je lemován obrácenými hrnečky, Palachova busta má na krku věnec buřtů, střed světa je vlastně skládací slunečník nad Prahou. Vládne tu hravost poetismu; přes jízlivé šlehy to není krutý obraz, spíše bloudění fascinovaného poutníka úžasným labyrintem, jemuž říkáme český národ. Na konci filmu mezi bizarními vrchy Českého středohoří vychází slunce a mladý intelektuál doprovázený tančící dívkou zpívá s kytarou rozvernou písničku o tom, jak filosofie kecá...

<https://otomar-knihy.webnode.cz/news/cerny-vul-a-pocatky/>